

هه‌ره‌شه‌و ده‌ستی‌وه‌ردانی تورکیا له کوردستانی عێراق ناکامی ده‌ستی‌وه‌ردان و جه‌نگ‌خوازی ئه‌م‌ریکایه!

عبدالله مه‌حمود

abdollamahmud@yahoo.com

هه‌روه‌ک چاوه‌روان ده‌کرا پ‌ژیمی فاشستی تورکیا، به‌مه‌به‌ستی وه‌دی‌هێنانی ئامانجه‌ دژی ئینسانیه‌کانی له ئاماده‌کاری به‌رده‌وام‌دایه‌ بۆهێرشکردنه‌ ناو کوردستانی عێراقه‌وه‌.

دیاره‌ له‌شکرکێشی و ده‌ستی‌وه‌ردانی پ‌ژیمی فاشستی تورکیا به‌ درێژایی ۱۲ ساڵه‌ی رابردوو، چ به‌شی‌وه‌ی له‌شکرکێشی ئاشکرا له‌ ژیر ناوی پاراستنی ئه‌منی قه‌ومی تورکی و به‌رگرتن به‌ جموجۆله‌کانی په‌که‌که‌، وه‌ ناردنی هێزی چه‌ند هه‌زارکه‌سی P. M. F له‌ ژیر ناوی هێزی ئاشتی پارێز، و چ به‌ پ‌یگای قوتکردنه‌وه‌ی باره‌گا بۆ میتی تورکی و چ له‌ژیر ناوی خزمه‌تگوزاری و چ له‌سه‌ر بانگه‌وازی ئه‌حزابی کورد، به‌رده‌وام بووه‌.

له‌شکرکێشی و ده‌ستی‌وه‌ردانی هه‌مه‌ لایه‌نه‌ی پ‌ژیمی تورکیا له‌ کوردستانی عێراقدا به‌ دیاری کراوی هاوکاته‌ له‌گه‌ل هه‌لگیرساندنی جه‌نگی که‌نداو، و دانانی "ناوچه‌ی ئارام" که‌ له‌لایه‌ن ئه‌م‌ریکا و غه‌ربه‌وه‌ و له‌ژیر ناوی پاراستنی کوردستان له‌ده‌ستی‌وه‌ردانی پ‌ژیمی به‌عس و وولاتانی ناوچه‌که‌ داسه‌پینرا. له‌و کاته‌وه‌ تا ئه‌م‌پ‌رۆ چ پ‌ژیمی تورکیا و چ پ‌ژیمی کۆنه‌په‌رستی جمهوری ئیسلامی و ته‌نانه‌ت پ‌ژیمی به‌عس له‌شکرکێشی و ده‌ستی‌وه‌ردانیان به‌ شی‌وه‌ی جو‌راو جو‌ر درێژه‌ پ‌یداوه‌و ناوچه‌ی ئارامی!! کوردستانیان، بێئهن‌دازه‌ نا‌ئارام کردوه‌، و بونه‌ته‌ مایه‌ی کوشتاری خه‌لکی بێتاوان و زه‌ره‌ر مه‌ندکردنی دانیش‌توان و نانه‌وه‌ی ترس و دل‌ه‌پ‌راوکییه‌کی به‌رده‌وام و ته‌نانه‌ت بونه‌ته‌ لایه‌نیکی هاوکێشه‌ی سیاسی کوردستانی عێراق. ئه‌حزابی قه‌ومی کورد له‌و‌نی‌وه‌دا ده‌وری سه‌رکیان بووه‌ له‌ له‌شکرکێشی وولاتانی ناوچه‌که‌و زه‌مینه‌ سازکردن بۆ ده‌ستی‌وه‌ردانی هه‌مه‌پ‌و‌ژیه‌ی ئه‌م ده‌وله‌ته‌ کۆنه‌په‌رست و دژی ئینسانیه‌نه‌.

ئه‌حزابی قه‌ومی کورد، له‌جه‌نگی که‌نداودا هه‌روه‌کو ئه‌م‌رۆ هه‌موو ئومید و ئاسۆی سیاسی خۆیان به‌سته‌وه‌ به‌ سیاسه‌تی مله‌وپ‌رانه‌ی "داسه‌پاندنی نه‌زمی نوێ ی دنیا"، و وه‌کو چاوه‌پ‌ریش ده‌کرا له‌پال به‌ره‌ی کۆنه‌په‌رستی جه‌نگدا، به‌ره‌ی کۆنه‌په‌رستانه‌ی خۆیان له‌گه‌ل شیعه‌کانی جنووب و ئه‌حزابی تری سه‌ربه‌ئێران و تورکیا سازداو که‌وته‌ پ‌یشه‌واری له‌ جه‌نگ‌خوازی ئه‌م‌ریکا و سیاسه‌ته‌کانی. له‌جه‌رگه‌ی ئه‌و ئه‌وزاعه‌دا و له‌فرسه‌تیکدا که‌بۆ خه‌لک هاته‌ پ‌یشه‌وه‌، خه‌لک چ له‌خواروی عێراق و چ له‌کوردستاندا نه‌فره‌ت وناپه‌زایه‌تی په‌نگ‌خواردوی خۆیان دا‌بارانده‌ سه‌ر دام وده‌زگاکانی پ‌ژیمی به‌عس که‌ سه‌ره‌نجام زوربه‌ی شارو شاروچه‌کانی کوردستان له‌ ده‌سه‌لاتی د‌ر‌نده‌ی به‌عس پا‌کرانه‌وه‌، که‌ دیاره‌ ئامانجی خه‌لک پ‌زگاریبوون بوو له‌ده‌ست پ‌ژیمی د‌ر‌نده‌ی به‌عس، به‌لام به‌و هۆیه‌وه‌ که‌ خرۆشانی جه‌ماوه‌ری خه‌لکی خواروی عێراق و کوردستان به‌ره‌نجامی خه‌باتیکه‌ی له‌ پ‌یشه‌یه‌ی سیاسی و له‌دریژه‌ی خرۆشانی پ‌یشه‌رو ئالوکۆپ‌ری ته‌وازی هێزی به‌ قازانجی خه‌لکدا نه‌بوو، له‌گه‌ل بزوتنی پ‌ژیمی به‌عسی لاوازی تازه‌ ده‌ره‌اتو له‌ جه‌نگدا، خه‌لک نه‌یان توانی هیچ مقاوه‌مه‌یه‌ک نیشاندن و ئه‌مه‌بوو خه‌لک ئاواره‌ی سنوره‌کانی عێراق-ئێران، عێراق-تورکیا بوون.

کاره‌ساتی ئاوه‌ره‌بوونی ملیۆنی خه‌لکی له‌ده‌ست د‌ر‌نده‌ی به‌عس، له‌لایه‌ن ئه‌م‌ریکا و غه‌ربه‌وه‌ بوو به‌وه‌ی که‌ "ناوچه‌ی ئارام" قوت بکه‌نه‌وه‌. ئه‌حزابی قه‌ومی کوردیش که‌ ئاسۆی خۆیان زاک‌کردبوو به‌سه‌ر خرۆشانی جه‌ماوه‌ری نازاردا له‌ جیاتی که‌لک وه‌رگرتن له‌و فرسه‌ته‌و پ‌یداگری له‌سه‌ر کۆتایه‌ینان به‌ سته‌می نه‌ته‌وايه‌تی

سەر خەڵکی کوردستان و هیئەتە گۆری خواستی سەر بە خۆی و پیکهینیانی دەوڵەت، کەوتنە پیشوازی لە تەرحی دانانی ناوچەیی ئارام، کە پیشوازی لەم تەرحە نەک بە قازانجی خەڵکی کوردستان نەبوو، بە لکو مەسەلەیی ستمی نەتەواوەتی سەر خەڵکی کوردستانی هیئەتە خوارووە بۆ مەسەلەیی ئاوارەکانی کورد و پاشان پاراستنیان لە ئاوارەیی تر. ئەحزابی قەومی کورد ئەو فرسەتە میژوێهەشیان کردە قوربانی خۆش خزمەتی بە سیاسەتی ملهورانەیی ئەمریکا، تا لەونیویدا شتیکیان پێبیریت. سەرئەنجام بە پیشوازیان لە تەرحی ناوچەیی ئارام و ملیتاریزمی ئەمریکا کرانە پاسەوانی کۆمەڵگایەکی بینا و نیشان و ئاوارە.

و کۆمەڵگای کوردستان بەکردهوه لەنەخشەیی دنیا دا سەراپەو و بوو بەناوچەییەکی هەلئاسراو بی سەرەو بەرە. لەشکرکێشی و دەستیوەردان بوو و واقیعیەتیکی تالی هەموو پۆژە.

بەلام ئەگەر لەشکرکێشی ۱۲ سالەیی رابردوو ئاکامی راستەو خۆی جەنگی کەنداو بیسەررەو بەرەیی و هەلئاسراوی ناسنامەیی حقوقی کوردستان بوو لە نەخشەیی دنیا دا، ئەوا لەشکرکێشی ئەمجارەیی پزیمی تورکیا لە چوارچێوە و لەدریژەیی هەمان سیاسەتی ملیتاریزەکردن و جەنگخوازی ئەمریکادایە، و پەردەیی دوهمی شەری داسەپاندنی دەوری تاقانەو تاکهیزی خۆیەتی بەسەر دنیا ی ئەم سەرەمەدا.

تورکیا دەیهوێت لە چوارچێوەیی شەرخوازی ئەمریکا لە ناوچەکەو ئەو ئالوگۆرانی کە ئەمریکا بەدواوەتی لە عێراقدا بەگشتی و لە یەکلایی کردنەو هەیی بارودۆخی کوردستاندا بەتایبەتی دەوری بەرجەستە بگێریت و بەرگریت بەهەر بزوتنەو هەییەکی رادیکال ئەگەر بیهویت خواستی سەر بەخۆی و جیاکردنەو هەیی کوردستان دەست بۆ ببات، لەو هەش واوتر ئەگەر بۆی بجیتە پیشەو دەیهوێت لەو هەزعی ئالوژکاوی جەنگدا فرسەتی وەدی هیئانی تەماحە کۆنەکانی بقۆزیتەو، وەکو مەسەلەیی موسل و کەرکوک و تەنانەت مەسەلەیی ئەو هەیی کە کوردستانی عێراق بەپێی بیریاری پەرلەمانی سالی ۱۹۲۰ بەشیکە لە کۆماری تورکیا و دەبی بۆی بگێردریتەو.

لە کاتی کەدا هەرکام لەو مەسەلانە بەئاشکرا پێداگریان لەسەر کراو، و بەئاشکرا راگەیهێران. ئەحزابی قەومی کورد بە پێچەوانەو چ دەوڵەتی فاشستی تورکیا و چ پزیمی کۆنەپەرستی جمهوری ئیسلامیان وەکو دۆست و پشتیوانی خەڵکی کوردستان ناساندو و سپاس گوزاری ئەم دۆستایەتیەیان!! بوون.

ئەم پۆژانە کە مەسەلەیی داسەپاندنی جەنگ خوازی ئەمریکا نزیك بۆتەو، بەمانای نزیك بونەو هەیی ئالوگۆرێکی کۆنەپەرستانەیی ترە لە عێراق و کوردستاندا و تەنانەت ناوچەکەشدا، نزیك بونەو هەیی کۆتایهینانە بە شیو هەوکیشەکانی پیشو و هیئانە گۆری هاوکیشەیی تازە، کە لەپیش هەموویانەو کۆتایهینانە بەو هەزعیەتی هەلئاسراوی کوردستان و گێرانەو هەیی کوردستانە بۆ ژێر سایەیی عێراقی دوا جەنگی کاولکارانەو یۆ ژێر چەتری دەسەلاتی خوازیاری ئەمریکا چ بەدانانی ژەنەرالی عەسکەری وەکو حوکمیکی سەربازی یان حوکمی شیعیکان و چەلەبی و سامەرایەکان. کە لەو هەها وەزعیەتی کەدا وەزعیەتی کوردستان نەک بەرەو پیش ناروات و خەڵکی کوردستان قازانجیکی تیا ناکەن، بە لکو خەڵکی کوردستان و نایندەکەیی بەرەو سیناریویەکی رەش پال پیو دەنریت. لە کاتی کەدا دەکرا ئەمە بەم شیو هەیی نەبییت و ئێرادی سیاسی خەڵکی کوردستان پیشیل نەکرابا و نەکەوتبایە بەر دەم گەمەیی سیاسەتی ملیتاریستانەیی ئەمریکا و ناتو، ئەمیش بەو دەبوو کە ئەحزابی دەسەلاتداری کوردستان لەو راستیە حالی بوبان کە وەزعیەتی سەرگەردانی و بیناسنامەیی کۆمەڵگای کوردستان حالەتیکی راگوزەرەو بیگومان لە بەر دەم یەکلکردنەو هەدا بوو، بەلام یەکلکردنەو هەکە بەر لە هەموو شت تەنها بە دووباردا پیشیینی کراو. یان ئەو هەیی کە خواستی جیاکردنەو هەیی کوردستان و پیکهاتنی وولاتیکی سەر بەخۆ بکرایە بە خواستی مادی و بەکردهو هەیی هەرئەمرۆی خەڵکی کوردستان و فەرز کرابا بەسەر ناوێندە

نیوده‌وله‌تیه‌کانداو که بیگومان ئەمه ئیمکانی هه‌بوو وهه‌یه. که ئەمه به‌مانای به‌یه‌کجاری ده‌ست‌کو‌تاکردنی پزیمی ئیستای به‌عس و هه‌ر پزیمیکی تری کۆنه‌په‌رست که ئەم‌ریکا خه‌ریکه دایبسه‌پینی ده‌بوو له‌کوردستانداو بویه‌کجاری سته‌می نه‌ته‌وايه‌تی سه‌رخه‌لکی کوردستان کۆتایی ده‌هات. یان ئەو ریگایه‌یه که ئیستا خه‌لکی کوردستان و ته‌نانه‌ت ده‌سه‌لاتی بزوتنه‌وه‌ی کوردایه‌تی پویه‌پوی بۆته‌وه. که ریگای ته‌سلیم کردنه‌وه‌ی خه‌لکی کوردستانه‌ به‌ پزیمی ئەلقه‌ له‌گۆی سه‌ر به‌ئه‌م‌ریکای سبه‌ینی (ناسیونالیزمی کور هه‌ر له‌سه‌ره‌تاوه ئەم ریگایه‌ی هه‌لبژارد). له‌و نیوه‌دا ئەوه‌ی به‌راستی ده‌بیته‌ سوته‌مه‌نی و خۆراکی جه‌نگی ئەم‌پرو و جه‌نگی دو‌پاره‌ی ده‌سه‌لاتی داها‌توی سه‌ر به‌ئه‌م‌ریکا ته‌نها خه‌لکی مه‌حرومی کوردستانه‌ و هه‌وله‌کانی تورکیاش ته‌نها به‌دوای وه‌ها ئاینده‌یه‌که‌وه‌یه.

خه‌لکی کوردستان ئیستاش به‌هاتنه‌ مه‌یدانی ملیۆنیان له‌دژی جه‌نگ خوازی ئەم‌ریکا و په‌یوه‌ست بونیان به‌پیزی ملیۆنی دنیا‌ی مه‌مه‌دینی دژی جه‌نگ، خۆ جیا‌کردنه‌وه‌یان له‌ سیاسه‌تی دو‌پروای ناسیونالیزمی کورد و هی‌نانه‌ گۆپی خواستی جیا‌بونه‌وه‌ و داسه‌پاندنی به‌سه‌ر ناوه‌نده‌ نیوده‌وله‌تیه‌کاندا، له‌ جیگای شی‌عاری کۆنه‌په‌رستانه‌ی "به‌لی بۆ جه‌نگی ئەم‌ریکا و بۆ ده‌ستی‌وه‌ردانی تورکیا و وولاتانی ناوچه‌که" که ئە‌حزاب قه‌ومی کورد له‌سه‌ر لی‌شی‌واوی و بن به‌ستی خۆیاندا به‌رزیان کردۆته‌وه. ، ئەو ریگایه‌یه که ده‌توانی هاوکی‌شه‌ی وه‌زعی کوردستان به‌ ئا‌قاریکی تر‌دا به‌ریت که تیا‌یدا خه‌لکی کوردستان له‌سه‌رکوت و بی‌مافی میلی رزگاری ده‌بیته‌.

هه‌رئه‌مه‌ش ده‌ستی پزیمی ئاینده‌ی عی‌راقی دوای سه‌دام حسین و ده‌ستی وولاتانی وه‌کو ئی‌ران و تورکیا کۆتا ده‌کات له‌ده‌ست تیه‌وه‌ردان و له‌شکرکیشی. ئاخ‌ر ئە‌گه‌ر کورستانی عی‌راق بیته‌ به‌ده‌وله‌تیکی به‌په‌رسی ناسراوی نیوده‌وله‌تی هه‌ره‌ره‌شه‌وه‌ ده‌ست تیه‌وه‌ردانیکی ده‌ره‌کی وه‌کو خه‌رقی ده‌ولی به‌ حساب دیته‌ و پویه‌پوی ره‌ئی گشتی و په‌رسی نیوده‌وله‌تی ده‌بیته‌وه.

خۆ ئە‌مه عه‌قلیکی زۆری ناویته‌، تائه‌وکاته‌ی کوردستانی عی‌راق بیسه‌ره‌و به‌ره‌یی و بی‌ناسنامه‌ی وولاتی نه‌بوو به‌ پی‌ناسی، هی‌چ ده‌وله‌ت و لایه‌نیکی ده‌ره‌کی نه‌یده‌توانی ده‌ستی‌وه‌ردان و له‌شکرکیشی بۆبکات. له‌وکاته‌وه‌ ده‌وله‌تی عی‌راق پی‌که‌ه‌توووه‌ تا جه‌نگی که‌نداو سه‌ر‌باری هه‌رئیدعا‌وته‌ماحیک که‌تورکیا و وولاتانی تر بویانه‌ له‌ عی‌راق و کوردستاندا، نه‌یان توانیوه‌ له‌شکرکیشی و ده‌ست تیه‌وه‌ردان بکه‌ن.

بویه‌ ده‌ست تیه‌وه‌ردان و له‌شکرکیشی وولاتانی ناوچه‌که‌ له‌ کوردستاندا، راسته‌وخۆ ئاکامی جه‌نگی که‌نداو بی‌ناسنامه‌ی کوردستانی عی‌راق بووه‌ له‌ جغرافیای سیاسی دنیا‌دا.

دیاره‌ دپنده‌یی پزیمی تورکیا له‌که‌س شاراووه‌ نیه‌ (هه‌رچه‌نده‌ ئە‌حزابی قه‌ومی کورد هه‌رگیز شه‌هامه‌تی ووتنی ئە‌م حه‌قیقه‌ته‌یان نیه‌) و می‌ژویه‌کی سه‌راپا په‌شی هه‌یه، و ده‌بی هه‌موو که‌سیکی ئی‌نسان‌یخواز و پیشکه‌وتنخواز له‌دژی له‌شکرکیشی و ده‌ستی‌وه‌ردانی ئە‌و و پزیمی ئی‌ران و هه‌ر پزیمیکی تر بوه‌ستنه‌وه‌ چونکه‌ ئە‌مه به‌ر له‌هه‌موو شت پی‌شیلکردنی ئی‌را‌ده‌ی سیاسی خه‌لکی کوردستانه‌.

سه‌یر ئە‌وه‌یه ئە‌حزابی قه‌ومی کورد له‌کاتی‌کدا پی‌شوازی له‌ جه‌نگخوازی ئە‌م‌ریکا و ناتۆ ده‌که‌ن و وه‌کو فریشته‌ی رزگاری خه‌لکی عی‌راق و کوردستان ته‌ماشای ده‌که‌ن، له‌شکرکیشی و ده‌ستی‌وه‌ردانی به‌په‌رسی ده‌ناسن، له‌ لایه‌کی تره‌وه‌ خه‌ریکی به‌رزکردنه‌وه‌ی دروشمی "په‌تکردنه‌وه‌ی ده‌ستی‌وه‌ردانی ئی‌قیمی" پاراستنی کوردستان"ن. که ئە‌مه له‌ کاریکاتیریک زیاتر ناتوانی شتیکی تر بیته‌. له‌وه‌ش واوه‌تر شی‌عاری "پاراستنی کوردستان" له‌ مه‌نتیقی ناسیونالیزمی کوردا که کۆمه‌لگای عی‌راق له‌به‌رده‌م نابوت کردن و کاولکاری و کوشتری

به کۆمهڵدایه، شیعاریکی نهك ههر کۆنه پهرستانه به لکو فاشستانهیه. ناکریت له کۆمه لگایه کدا بژیت و چه پله بوکوشتاری به شیکێ زۆری خه لک لیبه دیت که به زمانیکی تر قسه نه کهن و بلی ئه وان قهیناکات به مه رجیک ئیمه هیچمان لیبه دیت. . نه مه فاشیزم نه بیته هیچی تر نه. خه لکی عیراق به گشتی به عه ره ب و کوردو که مه نه ته وه یه کانی وه، ده بی هه م دژی جه نگه وازی ئه مریکا بیبه مه دیدان وه به ره ی دژی جه نگ په یوه ست بن، هه م له به ره سمی ناسینی مافه کانی یه کتریدا که ته عبیر له حه قانیته و ئینسانیته بکات تیبکووشن.

گرتنه به ری ئاوا ریگایه ک، ده روزه یه که بو به رگرتن به جهنگی چاوه ریگراو ریگایه کیشه بو لیکه له پیکانی خه بات بو روخاندنی پرژیمی درنده ی به عس و خسته نه گه ری ئیراده ی هه موو خه لکی مه حرومی عیراق بو بریاردان له سه ر دیاریکردنی چاره نووسی سبه یی. که ئه مه زامنی کۆتایه یێنان به له شکرکیشی و ده ستیوه ردانی ههر ده ولته و وولات ولایه نیک ده بیته .

له کۆتایدا ده بی ئه و راستیه بلیم، هیئانه گۆری شیعاری پاراستنی کوردستان، هیئانه خواره وه ی خواستی خه لکی کوردستانه له بریاردان له سه ر چاره نووسی ئیستاو ئاینده یان به ده ستی خو یان بو هیشتنه وه ی سته می نه ته وایه تی ده یان ساله و پشت گوی خسته نی چاره سه ری کیشه ی نه ته وایه تی.

خه لکی کوردستان ده یانه ویته له ده ست زو لمی قهومی به یه کجاری پرگاریان بیته، نایانه ویته به دوای پوخانی به عسدا نه مجاره له سه ر ده ستی ده سه لاتی ئیسلامیه کان و سامه رای و چه له بیه کانداه مان بیما فی و سه رکوت یه خه یان بگریته وه، کۆتایه یێنانیش به و زو لم و زۆرو سه رکوته به پیکه یێنانی ده ولته و جیابونه وه ی کوردستان ده بیته له عیراق. نه که به شیعاری بو شی پاراستنی کوردستان. خه لکی کوردستان نه گه ر مافی جیابونه وه و پیکه یێنانی ده ولته تی بو به ره سمی بنا سه ریته له ئاستی ره سمی و ده ولیدا، زۆر باش ده توانن به رگری له خو یان و له ده ولته ته که یان بکه ن. با سی پاراستنی کوردستان که نه مرۆ هیئرا وه ته گۆر جگه له شیعاریک بو پاراستنی ده سه لاتی ناشه رعی نه حزابی کوردی هیچی تر نه، ده سه لاتی ناسیونالیزمی کورد توشی بنه به ست و بی ئاسو ی بو وه خه ریکه زهنگی مه رگی ده سه لاتی لیبه دریته و هه راو هۆریای پاراستنی کوردستانیش هه راو هۆریای پاراستنی ئه م ده سه لاته دوانزه ساله یه یه، نه که شتیکی تر. ئه م ده سه لاته خه ریکه به کرده وه با جی خوشخزمه تی و کالفامی خو ی بو ته عامول و دیتنی رودا وه کان ده داته وه.

۲۰۰۳/۳/۵

تیبینی کوردستان نیت:

ئه م نووسینه ده ربڕینی بیرو بو جونی خاوه نه که یه تی، کوردستان نیت له ناوه رۆ که که ی به رپر سیار نییه. ۲۰۰۳-۳-۷